

Behov for tolk i barnehage og skole

Mange barnehagebarn og skoleelever har begrensede norskferdigheter. Det samme gjelder deres foreldre. Tolk kan derfor være nødvendig i en del tilfeller, som møter, utviklingssamtaler, foreldresamtaler eller andre situasjoner hvor man drøfter viktige ting som gjelder barnets trivsel og utvikling.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 03.03.2022

I helt hverdagslige situasjoner, som ved levering og henting av barn, vil det vanligvis ikke være behov for å bruke tolk. Mye informasjon på andre språk kan formidles på andre måter, og her har mange barnehager og skoler gode rutiner allerede.

I foreldrenes møte med barnehage og skole er god kommunikasjon viktig både for å ivareta rettighetene til barn og unge, men også for å få til en forsvarlig kommunikasjon som kan forebygge misforståelser mellom hjemmet og barnehagen eller skolen. Derfor anbefaler Utdanningsdirektoratet at barnehageeiere og skoleeiere legger til rette for bruk av tolk.

Vi anbefaler å lage rutiner som gjør at innhenting av tolk blir så lett som mulig i de situasjonene der det er aktuelt, og at alle ansatte gjøres kjent med disse rutinene. Det anbefales også at ansatte med ansvar for å bruke tolk får en innføring i hva man må passe på når man bruker tolk, slik at misforståelser kan unngås i størst mulig grad.

I enkelte tilfeller kan det oppstå uenighet mellom ansatte og foreldre om nødvendigheten av å bruke tolk. Dette kan slå begge veier, enten at ansatte mener at det ikke er nødvendig eller at foreldre mener at det ikke er nødvendig. I slike tilfeller bør det sannsynligvis brukes tolk, og det er viktig at barnehagen og skolen har rutiner som ivaretar denne type tilfeller.

Hva innebærer det å tolke i norske barnehager og skoler?

En tolk skal bare brukes til muntlig å gjengi på norsk hva foreldre sier på sitt språk, og gjengi hva barnehagens og skolens ansatte sier på norsk. En tolk skal ikke selv delta i samtalen, men kan stille spørsmål for å avklare tvetydigheter i språket. Det er viktig at tolken forholder seg upartisk. I situasjoner som krever profesjonell tolk, skal barn ikke brukes som tolk. Utdanningsdirektoratet fraråder også at ektefeller, slektninger, naboer eller kollegaer av foreldrene brukes som tolk. I enkelte situasjoner bør heller ikke ansatte med flerspråklig bakgrunn brukes som tolk da dette kan sette dem i en vanskelig situasjon.

Hvilke ulike typer tolking er mulig?

Frammøtetolking, skjermtolking og telefontolking er typer tolking som kan benyttes i barnehager og skoler. Frammøtetolking innebærer at tolken er tilstede sammen med samtalepartnere. Skjermtolking og telefontolking kan være et alternativ når det ikke er mulig for tolken å møte opp der tolkingen skal foregå. Skjermtolking foregår via skjerm og kamera, for eksempel via pc, iPad eller iPhone. Telefontolking foregår via telefon uten skjerm.

Kvalitet på tolking

Når en samtale skal tolkes, innebærer det at den som skal lede gjennomføringen av samtalen for eksempel læreren, må være godt forberedt på de spesielle forutsetningene som bruk av tolk innebærer.

Forberede og gjennomføre en tolket samtale (IMDi)

Dere bør gi tolken gode arbeidsforhold. Det innebærer for eksempel at tolken i nødvendig utstrekning får forkunnskap om sammenhengen han eller hun skal tolke i. Det er barnehagen eller skolen som er ansvarlig for å gi denne nødvendige informasjonen til tolken på forhånd.

Hvor får jeg tak i kvalifisert tolk?

Vi anbefaler at barnehager og skoler som har behov for tolk, benytter seg av tolker som er tilgjengelige i Nasjonalt tolkeregister.

Mer informasjon

Tolking i offentlig sektor (IMDi)